

Recognition of Prior Learning – Cooperation between Higher Education and Companies -seminarin kansainvälisten osallistujien näkökulmia osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen

Haastattelimme toukokuun kansainvälisen seminaarimme puhujaa Oran Dohertya, joka työkseen kehittää osaamisen tunnustamista ja tunnustamista Letterkenny Institute of Technology (LYIT) -korkeakoulussa Irlannissa.

Korkeakoulunne tekee kiinteää yhteistyötä teollisuussektorin kanssa. Mitä hyötyä yhteistyöstänne on ollut?

LYIT on kehittänyt ja toteuttanut useita Work Based Learning (WBL) -koulutusohjelmia vuodesta 2005 lähtien. Koulutukset ovat vastanneet Irlannin NQF-tasojen 6–9 osaamisvaatimuksia ja vaihdelleet neljän päivän kurseista neljän vuoden tutkinto-ohjelmiin.

Korkeakoulumme on vahvistanut yhteistyötään teollisuussektorin kanssa viimeksi kuluneiden 3–5 vuoden aikana. Henkilökunnallamme on nyt hyvä käsitys paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten organisaatioiden kehitykseen vaikuttavista seikoista. Työnantajaorganisaatioille koulutusta antavat opettajat tunnustavat erittäin hyvin tärkeimmät työpaikkoihin kohdistuvat ulkoiset odotukset ja pystyvät siten siirtämään ne opiskelijoiden tietoon. Erityisen merkityksellistä on se, että työelämän edustajia on nyt aikaisempaa paremmin mahdollisuus kutsua luennoitsijoiksi ja opiskelijoille on tarjolla harjoittelupaikkoja. Koulutusohjelmien suunnittelussa ja kehittämisessä työelämän näkemykset ovat myös hyvin tärkeitä. Jos esimerkiksi luomme uuden tietotekniikan koulutusohjelman, voimme pyytää sen suunnitteluun apua lukuisilta alan edustajilta. Korkeakoulumme hyötyy myös taloudellisesti koulutusohjelmien tarjoamisesta yrityksille.

Irlannin hallitus kannustaa korkeakouluja teollisuusyhteistyöhön, jota on viimeksi kuluneina vuosina toteutettu useiden kansallisten yhteistyöprojektien ja rahoituslähteiden avulla. LYIT on kehittänyt osaamistaan osallistamalla näihin projekteihin.

WBL ja RPL (Recognition of Prior Learning) tarjoavat opiskelijoille ja työnantajille joustavia reittejä osaamisen kehittämiseen. Miten varmistatte, että nämä vastaavat tasoltaan perinteisiä opiskelumuotoja?

Laadunvarmistus on meille erittäin tärkeää ja huolehdimme tarkoin siitä, että WBL-koulutusohjelmat vastaavat tasoltaan perustutkintojamme. Kaikki WBL-ohjelmamme hyväksytetään asiantuntijaraadissa, jonka edustajat tulevat muista korkeakouluista ja tietenkin teollisuuden työnantajayrityksistä. Kaikki koulutusohjelmamme myös arvioidaan ulkoisesti jokaisen lukukauden päätteeksi.

Korkeakoulumme on kehittänyt selkeän osaamisen tunnustamiseen ja tunnustamiseen sekä eri toimijoiden vastuualueisiin liittyvän ohjeistuksen. Koulutamme henkilökuntaa säännöllisesti osaamisen tunnustamiseen liittyvistä ajankohtaisista ohjeista ja käytännöistä. Myös Irlannin korkeakouluviranomaiset ovat luoneet osaamisen tunnustamiseen ja tunnustamiseen liittyviä ohjeistuksia korkeakouluja varten.

Korkeakoulullamme on tukea ja ohjausta antava RPL/WBL-henkilö. Hän on osallistunut useisiin kansallisiin ja kansainvälisiin alan projekteihin sekä vetänyt työpaikkoja monissa eurooppalaisissa korkeakouluissa.

Miten motivoitte opettajia osallistumaan yritysten kanssa toteuttaviin koulutuksiin?

LYIT on onnistunut hyvin sitouttamaan henkilökuntaansa yritys yhteistyöhön. Monella on suhteellisen tuoretta kokemusta teollisuuden työtehtävistä. WBL-työpajojen ja RPL/WBL-henkilön antaman tuen turvin opettajat ovat yleensä halukkaita toimimaan yritys koulutuksissa. WBL-ohjelmien avulla opettajat saavat ajankohtaista tietoa teollisuuden kehittämiskohteista ja tietenkin heille myös maksetaan palkkio tehdystä työstä.

Lue haastattelu kokonaisuudessaan osoitteessa <http://ahot.utu.fi>

AHOT korkeakouluissa -hankkeen ohjausryhmä:
AHOT-prosesseilla koulutuksen laatua ja resurssien säästöä

AHOT-järjestelmien tavoitteena ovat Bolognan prosessin mukaisesti liikkuvuuden ja elinikäisen oppimisen helpottaminen joustavien opiskelupolkujen kautta. Niillä tavoitellaan myös korkeakoulujen työelämäyhteistyön tiivistämistä ja opintoaikojen lyhentämistä. Suomalaiset korkeakoulut ovat määrittelleet osaamisen tunnustamista koskevia toimintaohjeita ja -menettelyjä otteen ollessa kuitenkin useimmiten melko varovainen. Osaamisen tunnustaminen on aidosti väline, jolla tataan laadukas korkeakoulutus ja samalla saavuttaa resurssien säästöä.

Kansainvälisessä yhteistyössä on käynyt ilmi, että esimerkiksi Skotlannissa opiskelijoilla on mahdollisuus

siirtyä suoraan toisen vuoden opiskelijaksi opintojen alussa tehdyn AHOT-menettelyn seurauksena. Myös Suomessa tulee kehittää osaamisen tunnustamiseen vastaavia tehokkaita ja joustavia tapoja, jotka johtavat alussa mainittuihin tavoitteisiin. Parhaimmillaan osaamisen tunnustaminen edistää opiskelijan ymmärrystä omasta asiantuntijuudestaan ja sen kasvusta. Jotta tämä toteutuisi käytännössä, korkeakoulujen johdon tulee varmistaa, että toimintaprosessit ja käytännöt vastaavat näitä tavoitteita, ovat selkeästi määriteltyjä korkeakoulun arkipäivän toiminnan tasolla, ja että niitä aidosti sovelletaan. Tässä työssä voidaan erinomaisesti hyödyntää myös tässä hankkeessa laadittuja alakohtaisia suosituksia ja toimintaohjeita.

Osallistu AHOT-tilaisuuteen syksyllä!
KÄYTÄNNÖN TYÖKALUJA AHOTOINTIIN
Turku 18.9.2012, klo 12:30–15:30, Educarium
Helsinki 3.10.2012, klo 12:30–15:30
Tampere 31.10.2012, klo 12:30–15:30
Oulu 13.11.2012, klo 12:30–15:30

Tilaisuudessa esitellään AHOT korkeakouluissa -hankkeessa tuotettuja suosituksia ja näkemyksiä AHOT-prosessin eri vaiheista sekä esimerkkejä käytännön AHOT-työkaluista. Lisäksi kuullaan paikallisten korkeakoulujen

AHOT-vastuuhenkilöiden ja opiskelijoiden näkemyksiä AHOT-prosessien käytännön toteutuksista. Tavoitteena on käydä vuoropuhelua korkeakoulujen olemassa olevien AHOT-käytäntöjen ja hankkeen tuottamien suositusten välillä ja keskustella siitä, mikä käytännön AHOT-työssä vaatii vielä kehittämistä ja tarvitseeko hankkeen tuottamia yhteisiä suosituksia muokata.

Tarkempi ohjelma julkaistaan elokuussa, mutta tilaisuuteen voi ilmoittautua jo nyt osoitteessa <https://www.webropolsurveys.com/S/7E1629EC1654B19B.par> Kuhunkin tilaisuuteen mahtuu 30 osallistujaa ilmoittautumisjärjestyksessä.

Yhteystiedot

Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus Brahea:
Tiina Anttila
02 333 6426, 040 523 9081
tiina.anttila@utu.fi

Lisätietoja:
www.ahot.utu.fi

Recognition of Prior Learning – Cooperation between Higher Education and Companies -seminarin kansainvälisten osallistujien näkökulmia osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen

Elisabeth Holm

Toukokuun kansainväliseen seminaariimme osallistui myös Elisabeth Holm Färsaarten yliopistosta (University of the Faroe Islands). Kysyimme häneltä Färsaarten korkeakoulutuksen ajankohtaisia kuulumisia.

Miltä Färsaarten koulutustilanne näyttää tällä hetkellä?

Maamme koulutusviranomaisille ja oppilaitoksille on tärkeää, että kaikilla tutkintotasollamme noudatetaan pohjoismaisia ja eurooppalaisia standardeja. Esimerkiksi liikkuvuuden kannalta on oleellista, että osaamistavoitteemme tunnustetaan muissa maissa, sillä valtaosa Färsaarten nuorista jatkaa opintojaan ulkomailla. Laajasta käynnissä olevasta koulutus uudistuksesta ja lupaavista tulevaisuuden visioista huolimatta nykyinen koulutustilanteemme on haasteellinen, sillä talous- ja henkilöresurssimme ovat puutteelliset taloudellisen taantuman takia. Olemme kuitenkin mukana kehittämässä Pohjoismaiden välistä koulutusyhteistyötä Nordplus-ohjelmissa verkko-opetuksen ja sosiaalisen median keinoin.

Färsaaret ei kuulu Euroopan Unioniin eikä ole allekirjoittanut Bolognan julistusta, mutta uusi vuonna 2008 ratifioitu yliopistolaki edellyttää, että Färsaarten yliopisto noudattaa Bolognan julistuksen ja siihen liittyvien työryhmien tavoitteita. Maassamme otettiin jo vuosia sitten käyttöön 3+2+3 -tutkintorakenne ja ECTS-järjestelmä, mutta vasta viime vuonna saatiin käyntiin tutkintojen ja koulutusohjelmien kuvausten määrittely Bolognan vaatimusten mukaisesti. Yliopistomme on perustanut uudistustyötä varten Bologna-työryhmän, johon kuuluu edustajia kaikista tiedekunnista ja keskushallinnosta. Olen tämän työryhmän koordinaattori. Keskeytämme tällä hetkellä kouluttamaan ja sitouttamaan akateemista henkilökuntaamme "uuteen ajattelutapaan" eli ohjaamaan heitä ottamaan huomioon myös opiskelijoiden tutkinnonjälkeiset tavoitteet. Tavoitteenamme on, että ensi syksynä kaikki tutkintomme ja koulutusohjelmamme on kuvattu osaamisperustaisesti.

Färsaarten korkeakouluopiskelijoista lähtee joka vuosi yli 60 % ulkomaille opiskelemaan. Yhtenä syynä tähän on maamme suppea opintotarjonta. Vuonna 2007 tehdyn tutkimuksen mukaan yli puolet ulkomailla opiskelevista ei koskaan palaa takaisin saarelle. Jos talous- ja henkilöresurssit antavat myöden, yliopisto voi yrittää ehkäistä aivovienttiä mm. laajentamalla tutkinto-ohjelmiaan, keskittymällä elinikäiseen oppimiseen ja joustaviin oppimispolkuihin, laajentamalla kohdeyleisöään, rakentamalla parempia ohjausjärjestelmiä opiskelijoille ja henkilökunnalle, tekemällä suunnitellumpaa yhteistyötä työelämän kanssa sekä soveltamalla osaamisen tunnistamis- ja tunnustamiskäytäntöjä.

Miten hyvin osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvät käytännöt tunnetaan?

Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen on Färsaarilla vielä varsin uusi käsite, eikä sitä ole määritelty lainsäädännössä eikä sisällytetty oppilaitosten vaatimuksiin. Toistaiseksi aiheesta on keskusteltu vasta

ammattillisessa koulutuksessa ja erityisesti heikosti koulutettujen ja työttömien suhteen. Korkeakouluista löytyy joitakin esimerkkejä tutkinnon aloittamiseen liittyvien vaatimusten korvaamisesta, mutta mitään virallista osaamisen tunnistamis- ja tunnustamisjärjestelmää ei vielä ole olemassa.

Olen Färsaarten edustaja pohjoismaisessa aikuiskoulutuksen NVL-verkostossa (Nordic Network on Adult Education www.nordvux.net) ja maassamme on nyt aloitettu osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen liittyvää työtä verkoston validointityöryhmän välityksellä. Olemme järjestäneet aiheesta kansainvälisen konferenssin yhdessä opetusministeriön kanssa toukokuussa 2011. Marraskuussa 2011 saimme luotua kansallisen osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen verkoston, joka on toteuttanut muutaman pilotti-projektin pääosin ammattillisessa koulutuksessa. Nyt valmistellaan ehdotusta Färsaarten oman osaamisen tunnistamis- ja tunnustamisjärjestelmän luomiseksi. Ehdotus valmistuu tämän vuoden loppuun mennessä. Alkuvaiheessa painopiste on ammattillisen koulutuksen puolella, korkeakoulutus otetaan mukaan myöhemmin. Aiheesta voi lukea lisää osoitteessa <http://www.nordvux.net/object/31716/henimodenformelvalideringpaf%3A6r%3A8erne.htm>

Miten työelämän edustajat osallistuvat koulutuksen uudistamiseen?

Julkisesti käydään vilkasta keskustelua työelämän edustajien osallisuudesta koulutus uudistuksissa. Pyrkimyksenä on lisätä yhteistyötä ja kiinnittää huomiota työelämässä tarvittaviin osaamisalueisiin. Joissakin oppilaitoksissa on jo vakiintunutta yhteistyötä työelämän kanssa, mm. yrittäjyyteen liittyviä innovointiprojekteja, mutta tällainen yhteistyö ei ole vielä saavuttanut kaikkia koulutusasteita. Viimeisimmät koulutus uudistukset ovat keskittyneet opiskelijoiden kompetenssien, erityisesti geneeristen taitojen, kehittämiseen.

Työelämä on edustettuna Färsaarten yliopiston johtokunnassa, jonka seitsemästä jäsenestä neljä on opetusministeriön nimittämiä työelämän edustajia ja akateemisia asiantuntijoita Färsaarilta ja muista Pohjoismaista. Uudet tutkinto-ohjelmat ovat työn alla ja niiden luomiseen työelämän edustajat ovat voineet vaikuttaa. Kuva yliopistoista "norsunluutorneina" on vähitellen häviämässä ja haasteena onkin nyt lisätä yhteistyötä yritysten, työnantajien ja muiden työelämän edustajien kanssa.

Miten korkeakoulut ovat mukana tässä kehityksessä?

Kaikissa uudistettavissa korkeakoulujen tutkinto-ohjelmissa, koulutusohjelmissa, yksittäisissä moduuleissa ja täydennyskoulutuksissa pääpaino on kompetenssien määrittämisessä, osaamistavoitteissa ja työllistettävyydessä. Vielä on kuitenkin paljon tehtävää ja tulevaisuuden yliopiston tuleekin avautua laajemmin yhteiskuntaan, esimerkiksi osaamisen tunnistamisen ja työelämäyhteistyön kautta.

Lue haastattelut kokonaisuudessaan osoitteessa <http://ahot.utu.fi>